

ואתחנן

גליון מס' 420

ט"ז אב תשפ"ב

להיות שלם גם כשהכל חצוי

הרב אפרים שרבני שליט"א

העניין טעון גביה • נא לא לקרוא בשעות התפילה

"ומצאת את לבבו נאמן לפניך" – פרשת העקידה, בלי שום שאלה איך יכול להיות הרי זו אכזריות? הוא גם הבטיח לי שהבן שלי ימשיך אותי? רק דבר אחד "וישכם אברהם בפקרי" – בוא יצחק הולכים. לאן אבא? לעשות רצון אבינו שבשמיים. בלי סתירות, בלי קושיות, בלי מחשבות, רק אמונה זכה וביטול גמור לפניו יתברך. רק האיש הזה זכה לשורה הזו "עֵתָה יִדְעָתִי כִּי יֵרָא אֱלֹקִים אֶתָּה וְלֹא חֲשַׁבְתָּ אֶת בְּנֶךְ אֶת יְחִידְךָ מִמֶּנִּי" – כמה שעברת וכמה שסבלת רק שתקת.

יום אחד ה' יתברך ישאל כל יהודי, היו לך שאלות עליי או שהיית שלם איתי? עיקר הנסיון בכל מסכת חייו של היהודי, תזכרו את זה, כמה הלב שלו היה שלם.

מסופר על הרב אברהם גניחובסקי, אחד הצדיקים שקשה מאוד לתאר את צדקתו, הן בעבודת ה' שלו ה' והן ביחס לאנשים. שכשנפטר הבן שלו, אשתו ביקשה להניח את התמונה של הילד בכניסה לבית עם כל הכאב הכרוך בזה.

הוא כמובן לא סירב לבקשת אשתו, אך כשתלו את התמונה הוא חרט מתחת לתמונה של הילד את הפסוק "ואהבת את ה' אלוך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאודך" – להראות שעם כל הכאב והקושי הוא שלם עם ה', בלי טרוניות ובלי קושיות. אנשים כאלו יזכו להכל. לא רק שיבוא משיח הם יהיו ראשונים, גם כאן בעולם הזה הם יהיו ראשונים.

התורה מספרת, כשמשא רבינו ראה כמה עם ישראל סובלים במצרים, הוא מיד פנה לקב"ה ברגש וכאב "לָמָּה הִרְעִיתָ לְעַם הַזֶּה לָמָּה זֶה שְׁלַחְתָּנִי" במדרש מסופר, שמשא רבינו היה לוקח ילדים גוססים מהטיט ומפיח בהם רוח חיים. הוא היה מנשים אותם ובוכה וצועק לה', לא חבל עליהם, רחמנות!

אמר לו הקב"ה "אתה רואה ראייה אחת אך אני רואה שתיים. אתה רואה את הסבל שלו שהוא צועק מתוך הבניין, זה סבל שייגמר בעוד כמה דקות, אך אם הוא יישאר בחיים הוא יגרום לצרות וסבל בעם ישראל שאתה לא תדע איך להתמודד אתם".

משה רבינו התחנן לפחות להציל ילד אחד ונענה הקב"ה לבקשתו. הוא הציל ילד אחד, הוא מל אותו, וקרא את שמו מיכה. משה ביקש ממיכה שלא יעזוב אותו אלא תמיד יישאר בקרבתו וישמש אותו, וכך הוא יוכל לזכות להיות קדוש. הוא גדל וראה איך שמשא כותב את שמות הקודש על סל ברזל, הוא גם ראה איך משה זורק אותו ליאור ואיך שהארון של יוסף צף. מיכה לקח את הטס וטמן אותו בכיסו.

כשעשו את העגל לקח מיכה את הטס הזה שהיה בו שמות הקודש, וזרק לתוך האש ויצא העגל. מיד כשיצא הוא התחיל לאכול עשב ויגמרו את קבוצתם בתבנית שור אכל עשב. המדרש מספר, שהעגל יצא גועה ומקפץ והתחילו כולם אומרים "אלה אלוך ישראל". הם התפלאו לראות מראה מבהיל שכזה, ומהמהלך הזה נולד חטא העגל. לכן הראשון שנענש בחטא העגל היה זה משה רבינו. "לָךְ רַךְ כִּי שָׁחַת עֲמִידָה" עם מיכה – הבעיה היתה עם מיכה, זה שריחמת עליו ובקשת להציל אותו. אמר לו הקב"ה, אני ראיתי את הבעיה

המשך שיחת הרב בעמ' 3 <<

צמשנה באבות (פ"ה מ"ג) מובא, שאברהם אבינו נתנסה בעשרה נסיונות כבדים בחיים ועמד בכולם. ומסיימת המשנה "להודיע כמה חיבתו של אברהם אבינו עליו השלום" – כל זה לתת לנו קצת להבין כמה אברהם אבינו אהב את ה' יתברך.

כמובן שמדובר בעשרה נסיונות שאינם קלים בכלל בלשון המעטה. כבר בתחילת דרכו, נמרוד זורק את אברהם לכבשן האש. שם עומד אברהם ואומר לנמרוד בעוצמה "את האש של נמרוד יכבו המים, אך מי יכבה אשו של הבורא יתברך" – אתה כלל לא החשבון שלי רק ה' יתברך הוא החשבון שלי.

לאחר מכן נסיון של "לך לך" – אברהם עוזב את הכל. כל מה שיש לו – דירה, עושר, נכסים, הכל מהכל, ויוצא מביתו כשהוא אינו יודע לאן הוא הולך. רק דבר אחד הוא יודע, שהוא הולך אל ה' יתברך.

אברהם מגיע לארץ כנען עם ציפייה לשפע ונחת, בייחוד לאחר כל הוויתורים וההקרבה שהוא הקריב, אך שם להפתעתו מחכה לו רעב גדול, ארץ של עוני ורעב. אך הוא חזק. הוא לא שואל חצי שאלה. הוא לוקח את הדברים שלו ויורד למצרים ללא פרוטה בכיס, יש לו רק את אשתו. אך כשהוא מגיע למצרים לוקחים לו גם את אשתו.

הכל הוא איבד, אפילו את אשתו, אך דבר אחד הוא לא איבד, את האמונה שלו. אולי ערום, אולי בודד, אבל עם ה' יתברך.

הוא מחזיק. הוא מתפלל, הוא עומד ואומר "עַד אֶגְנֹעַ לֹא אֶסִּיר תַּמְתִּי מִמֶּנִּי" – שום דבר לא יעצור אותי מלדרוש אותך רבונו של עולם, שום דבר לא יפריד ביני ובינך, כל נסיון שיהיה.

ולא עובר לילה ושרה חוזרת אליו עם מכתב התנצלות מפרעה, ופרעה מעשיר אותו עושר גדול. אברהם חוזר לארץ כנען עם אשתו, עם כסף, עם נסיון קשה שהרבה היו נכשלים והוא עבר בהצלחה, והכי חשוב עם ה' יתברך.

כותב רבי יום טוב הלר, בעל התוספות יום טוב, שעיקר העמידה בנסיונות של אברהם אבינו, היא לא הקושי של הנסיון, לא הסכין של יצחק ולא דוחק הפרנסה שהוא עבר, עיקר העמידה בנסיון היא שמעולם לא היה לו בלב על הקב"ה. הלב שלו תמיד היה שלם מתחילתו ועד סופו. זה ייקרא עמידה בניסיון.

יש אדם שומר שבת, נותן צדקה, מכבד את ההורים, אבל אם משהו לא מצליח לו או לא הולך לו בחיים הוא מתחיל לשאול למה. יש לו ספיקות בלב, "הרי אני עושה הכל לפי הספר, אז למה זה מגיע לי?".

יש אחד נותן צדקה או מעשרות במשך תקופה מאוד ארוכה, והפרנסה עדיין דחוקה, ולפתע הוא מתחיל לשאול "איפה העושר שהבטיחו לי", "למה אני עדיין רושם במכולת?".

כל אחד צריך לזכור שגם אברהם אבינו היה ממש לפי הספר, אך עם כל זה מעולם זה לא גרם לו להרהר אחר המהלכים של ה' יתברך.

נֶאֱמַר בְּתַמִּי אֶלֶךְ – גם אם אני לא מבין, אני לא צריך להבין. אני לא יותר מחלקיק של אבק בכדי שאבין, אך אני כן יודע שאם תהיה לי הזכות יבוא היום שכן אבין.

זה הזמן להרענן
צץ יום של שילוחים

להזמנת דיסקים של שיעורי הרב אפרים שרבני שליט"א: הרב חיים 055-6777644

ללא עלות!

זמני השבת ירושלים

הדלקת נרות לנדהים 40 דק'

18:51 19:11

ציאת השבת (ר"ת) ציאת השבת

20:52 20:01

ולהתגבר על המכשולים. [כמו שאדם לא משקיע בדירה שכורה כמו שהוא ישקיע בביתו הקבוע, ולמה? הסיבה פשוטה!].

ב. אמון בעניין המשפחה - אחד הדברים המצויים היא התחושה שלצד השני: "הוא לא אוהב את המשפחה שלי... יש לו משהו נגד", "היא לא יכולה לראות את אמא שלי... והיא לא עשתה לה כלום..." – וצריך לדעת שאם זה המצב, כל מילה שהוא יאמר בנוגע אליהם, גם אם יתכוין לשם שמים ולתועלת גמורה, תמיד תתפרש כרצון להקניט ולפגוע, וממילא, לא רק שהדברים לא יתקבלו, הדבר מועד לפורענות לעורר וויכוח ולהפך את שלום הבית כמו שרואים פעמים רבות. אך אם ההפך, שיש את האמון שהוא מכבד ומעריך אותם, ממילא שהוא ירצה לומר דברים לתועלת הבית ולתועלת הנישואין, הדברים קרובים יותר להתקבל (אם ידע לפנות בגישה נכונה בנושא רגיש זה).

כמו כן יש דבר מאוד נפוץ שאחד מבני הזוג תמיד משתף הוריו או קרוביו בכל הנוגע לקשר שלהם. פעמים רבות שמענו: "היא מספרת לאמא שלה הכל! גם את הדברים האישיים שאני מדבר איתה...", "הוא לא יודע לשמור כלום, כל דבר שקורה, ישר הוא רץ ומספר..." זוהי דרך הרסנית מאוד, ומלבד שמחבל באמון של בני הזוג יש בדבר עוד הרס ואין כאן המקום להאריך.

חברות ללא אמון אינה חברות! חלק ב'

בשבוע שעבר ראינו שכדי לבנות שותפות חזקה ואמיתית, חייב להניח ביסודות הבית הרבה לבנים של אמון. וראינו שהגדר הפשוט של 'אמון' הוא שכל אחד מבני הזוג חי בתחושת ביטחון מלאה שלא מסתירים ממנו דבר, שלא עושים צעדים משמעותיים מבלי להתייעץ עמו, וכל שכן לא מאחורי הגב, ואין צריך לומר שלא משקרים. ושולוא זה, השותפות תהיה חלשה ורופפת, ועל חברות אמיתית אין מה לדבר! עוד למדנו על הפיתיון הגדול שהיצר בא ולוחש לאדם: 'תשמע, אם לא תאמר את האמת... אם לא תספר לה ש... תחסוך לך הרבה כאב ראש...', והאדם, שמקשיב לו מפר את האמון, בוחר דרך קצרה, ואינו יודע שדרך זו ארוכה והרסנית מאוד, וכבר הארכנו ביסודות האמון של האמת והשקר בעבר... היום אנחנו צועדים שלב נוסף בנושא האמון.

אמון שיש פה עם מי לדבר!

ג. אמון בתקשורת - בנושא הביקורת וההערות - גם

בזה לא דומה זוג שיודעים ומכירים בהערכה וברצון של הצד השני שיהיה להם טוב ושבאמת כל ביקורת וההערה, נובעת ממקום טוב של אהבה, הערכה ואכפתיות, לזוג שהתרגל הצד השני מבקר ומעיר ללא סוף ממניעים אנוכיים או מתכונת הביקורת שלו. כשאין את האמון בתחום זה, גם הביקורת שמגיעה באמת ממקום טוב וממניעים טהורים, לא תתקבל! כי תמיד ייחשד שהוא הולך כדרכו תמיד, ויצטרך להוכיח את עצמו שוב ושוב. **כמו כן בנושא העצות**, פעמים באה האשה ושואלת: "מה אתה אומר אני אלך ל...", הבעל שמריץ בראש איך הוא נשאר אם הילדים, ומה הם עשו לו פעם שעברה, עונה: "נראה לי שלא כדאי... בחום הזה את סתם תסבל...". בעל שזו דרכו תמיד, שמציע ממניעים אנוכיים אשתו תמיד תקח את עצותיו והצעותיו בעירבון מוגבל. **בנושא פתירת הבעיות**, בן זוג שיודע 'לקבל' שיודע לומר 'טעיתי', שלא בכל פעם שפונים אליו הוא מחפש להצטדק ולהתנצח, ולהפוך את האשמה על השני, פותח את השער לתקשורת אמיתית, שבכל פעם שהאשה תרגיש שמפריע לה משהו היא תדע שיש עם מי לדבר ויש למי לפנות! **וכן בעניין הדעות**, כאשר אחד מהצדדים התרגל שתמיד השני מזלזל בדעותיו ומתייחס אליהם שלא ברצינות, נוצר חוסר אמון היוצר את התחושה של התנשאות וזלזול, והדבר עלול לתחרות סמויה או גלויה, ולחוסר כבוד ועוד.

חלק גדול מיסודות הבית עומדים על אמון!

אולם צריך לדעת שנושא 'אמון' בבית לא נגמר כלל רק בתחום האמת והשקר, אלא שעל נושא זה עומדים רבים מתחומי הבית, ואפשר לומר שהוא חלק גדול מהיסודות שעליהם מושתתת כל מערכת היחסים בין בני הזוג. וכמו שאין רואים את היסודות, שנמצאים עמוק בתוך הקרקע, כך גם האמון, הוא נסתר, אבל עליו נבנה סוג הקשר.

ואם נרצה נוכל להגדיר אותו כך: "מערכת הבית וצורת ההנהגה, הטכנית והרגשית, הגשמית והרוחנית, על אף שאיני יודע איך הם יתנהלו, יש לי סמיכת הדעת שהם יתנהלו בצורה ראויה, הוגנת, מחושבת, מתחשבת וישרה! ולמה? כיון שהצד השני הוכיח את עצמו שכך התנהלו הדברים עד כה, ומשכך יש לי את תחושת הרגיע והבטחון שכך ימשיכו להיות!". ונרחיב ונמחיש ונראה עד כמה הדברים חשובים ואף קריטיים, וכמוכן היכן הדברים הללו תופסים אותנו בין כותלי הבית. וכל בית בנוי מתחומים רבים, וסיטואציות שונות ומגוונות. וההזדמנויות להוסיף 'מלט' של אמון לביתנו הם רבות ונראה כמה דוגמאות מצויות:

א. אמון בחיים המשותפים - ישנם זוגות שכמעט בכל ויכוח שלהם עולה המילה 'גירושין', גם אם לא תמיד מתכוונים לזה באמת, יש במילה הזאת הרבה הרס וחורבן, ונותנת את ההרגשה: "גם אם לא יסתדר בינינו תמיד יש עוד אופציות!", נותנת תחושה ש'אתה שותף שלי על תנאי!', ותחושה זו לוקחת את כל החשק לעבוד ולבנות, כי מי רוצה לבנות משהו שבכל רגע יכול להתפרק?! וראיתי זוגות שגם לאחר בניה ממושכת, והתחילו לצעוד בדרך השלום, משפט אחד: "עזוב... אנחנו לא מתאימים... צריך לחשוב עוד הפעם איך אנחנו מתקדמים מכאן...", שיצא בשעת כעס, ופשוט התפרק הכל, וחזרו ברגע לנקודת ההתחלה! לכן צריך להוציא את המילה הזאת מאוצר המילים שלנו, וגם בשעת ויכוח צריך לדעת שאי אפשר לומר ככל העולה על רוחנו. וכן להפך, אם התחושה היא: "אני ואת ביחד עד 120...", אז יש הרבה חשק ומוטיבציה לבנות ולעבוד, לשפר ולהשקיע

ד. אמון בתחום הכלכלי - נשים שבדרך כלל נוטות לפזרנות יתירה, עלולות לאבד את אמון הבעל בכל הנוגע לכלכלה. כשהבעל רואה שהמצב בעובר ושב אינו חופף לכמות ה'גיהווצים' שלה, שאף שהמצב דחוק היא אינה מפעילה שיקול דעת וסדר עדיפויות נכון. והוא צריך לשאול אותה תמיד מה קנתה ועל מה בזבה. והוא יודע שהיא יודעת לשקול בפלס לפני כל קניה, האם הדבר נצרך או שהוא בגדר מותרות, וכמו שהעידו על הרבנית מרגלית ע"ה, אשת מו"ר מרן הרב עובדיה יוסף זצוק"ל, שלעולם הרב לא היה צריך לשאול אותה מה עשתה עם הכסף ועל מה בזבה, וכל חודש היה מניח לפניו את כל משכורתו מלבד מעות בודדות שלקח לעצמו לצדקות וכדו', והיה יודע שהכסף יצא בצורה המחושבת והחכמה ביותר, 'בטח בה לב בעלה!'. **שבת שלום ומבורך שמעון שורתי!**

שלחו את המילה "הצטרפות" למייל
Alonhamachane@gmail.com

לקבלת העלון
ישירות למייל
בן אלון

היה קשה להשיג??
העלון לא הגיע??

עבודת התפילה

באר החסידות אוצרות מעולם חסידות

את ר' אשר להתפלל לפני העמוד" (מאורי אש).

נפשי יצאה בדברו

לפני שבת, נכנס לפני ר' אלימלך מליז'ענסק ר' אלעזר בנו, וביקש לכבד את החזן ר' מרדכי מזאסלב לעבור לפני התיבה. אך אביו לא קיבל את הצעתו, וניכר היה כי חושש מאוד מן הדבר.

ר' אלעזר לא ירד לסוף דעתו של אביו, והמשיך להפציר באביו על כך, ואף הוסיף וטען, כי אם לא יכבדוהו להתפלל, תהיה בכך משום פגיעה בזכרו של הבעל שם טוב הקדוש, אשר הועיד אותו לחזן. לבסוף נעתר ר' אלימלך להפצרותיו של בנו.

אכן תפילתו של ר' מרדכי הייתה נשגבה ומרוממת מעל ומעבר לכל תיאור, המתפללים הרגישו התרוממות עצומה, מה שאין הפה יכול לספר. אולם לפתע, באמצע התפילה, ביקש ר' אלימלך מר' מרדכי שיחדול מתפילתו ויניח לאחר לסיים את התפילה במקומו. מיד לאחר התפילה, פנה רבי אלימלך אל החזן הקדוש קבל עם ועדה, וביקש את סליחתו על כי נאלץ להפסיקו מתפילתו.

עיקרה של תפילה אינה רק עבור בקשת צרכים, יסוד התפילה היא כדי להתקרב על ידה להשם יתברך. (החזוה מלובלין בשם המגיד ממעזריטש).

בתפילה צריך הדם לתסוס מראשו ועד רגליו

חסיד אחד נכנס לפני בעל התניא וביקש התעוררות לעבודת התפילה, שאלו בעל התניא "ובאיזה התעוררות התפללת עד כה?". השיב לו החסיד, כי פעם בעוברו לפני בית המשפט ברוסיה, ראה שמכים איזה חיל מכות נמרצות, והתעניין לדעת מה פשעו ומה חטאו של אותו חייל, השיב לו אחד מהפקידים כי החיל הזה תפקידו לעמוד על משמרתו לשמור משמרת המלוכה בחוצות העיר, והיה אז זמן חורף וקור נורא שרר ברחוב, וחזר מתפקידו באזניים קפואות, ועל כן הענישו אותו על התרשלותו בתפקידו, כי לא ייתכן שחייל העומד במילוי תפקיד המלך אזי כל הדם שלו צריך לתסוס מראשו ועד רגליו, וכל אבר צריך להרגיש בתפקיד שהוטל עליו מאת המלך, ואיך ייתכן שהאזניים יקפאו, זהו הוכחה על חולשה בתפקיד, לזאת יצא משפטו לקבל מכות.

סיים החסיד: "בראותי מעשה זה, מאד נגע ללבי, ולמדתי לקח לעבודת השם יתברך איך צריך להיות עבודת התפילה, והספיק לי ההתעוררות למשך ששה שנים, ועכשיו אני מבקש התעוררות חדשה". (אוצר ישראל).

ר' אשר מסטאלין, בנו של ר' אהרן הגדול מקארלין, היה ידוע בתור בעל תפילה גדול. המגיד מסטעפין, תלמיד המגיד ממעזריטש פעם התבטא ואמר "מעיד אני עליו שמים וארץ, כשיבוא משיח ועמו גם שבעת הרועים, יכבדו

"חששתי מכך מתחילה" – פתח רבי אלימלך, ידעתי גם ידעתי, את מקום הרם של כוח התפילה וכוח הניגון שלך, ויראתי לי, פן אגיע בגינם לכלות הנפש, חלילה, מרוב מתיקות. ואכן, לקול תפילתך ונגינתך, התנוצצו עלי אורות כבירים והארות אלוקיות עצומות, עד כי כמעט התבטלתי ממציאותי ואך כפסע הייתי לפני כלות נפשי. אלמלא הפסקתיך באמצע התפילה, היתה נפשי יוצאת בדברך!" (צנתרות אהב).

שטר חוב מהקב"ה

אמר החידושי הרי"ם מגור בשם ר' שמחה בונים מפשיסחא, שבפרשה זו כתוב "ובקשתם משם את ה' אלקיך ומצאת", יש בה חיוק גדול לזמן הגלות, שהקב"ה נתן שטר חוב לישראל שכאמר "ובקשתם" "ומצאת", אבל בתנאי "כי תדרשנו בכל לבבך", דהיינו שמפסוק זה יכול אדם ליקח חיוק ונחמה בזמן הגלות שידע שהבורא כתב לנו התחייבות שהוא כשטר חוב וכמלוה הכתובה בתורה, שבכל פעם שיהודי יחפש אחר הבורא שימצאוהו תמיד. (תפארת למשה).

המשך שיחת הרב « שלו כבר משעה שהוא נולד, ראיתי את העגל שהוא הולך לעשות ואת כל הצער שייולד מזה, אך אתה רצית להציל אותו. מה גרם לצרה הזו? המחשבה שחשבת שאתה רחמן יותר ממני.

אין יותר רחמן ממני. גם אם עכשיו לא תבין, אתה יום אחד תבין. אתה עובר משהו, ניסיון, משהו שרצית והתבטל, צער גדול, תלך בדרך של אברהם אביך "רבנו של עולם, אין לי אפילו חצי שאלה, מה שאתה בחרת זו גם הבחירה שלי". אתה לא תפסיד מזה, אתה תזכה למה שזכה אברהם אבינו, אפילו לא מילימטר אחד פחות.

ישנו מעשה מדהים. היה זה בתקופה שאחרי מלחמת העולם השנייה בצרפת. היהודים ששרדו את השואה האיומה היו מוכים וחבולים בגוף ובנפש, מסויטים והתעללויות קשות ואיומות שלא עזבו אותם עד סוף חייהם. היה זה זוג שעבר עינויים קשים ומרים בשואה, עד כדי כך שמרוב הסבל הפיזי שהם עברו, על פי הטבע לא יכלו לזכות בילדים. בני הזוג השלימו עם העובדה שלא יזכו בילדים עד סוף חייהם, והמשיכו לחיות באמונה ובשמחה. והנה, באחד מימי שישי, אירעה טרגדיה קשה ונוראה. היה זה בזמן שבעלת הבית הכינה את בישולי השבת וסידרה את הבית.

והנה, בזמן שהניחה האישה את הסירים על הפתיליה, יצאה היא לכמה דקות לקנות מוצר מסוים במכולת השכונתית, אלא שאז אירע הנורא מכל. האש הגלויה אחזה באחד מחפצי הבית והחלה להתלקח בכל אזור המטבח והסלון. תוך דקות בודדות החל עשן סמיך ושחור מתפשט החוצה והחל לכלות את כל אשר עומד בדרכו. השכנים המבוהלים שהבחינו בלהבות הזמינו את לוחמי האש, כשתוך כדי הם רצים אל עבר מעונו של הרה"ג רבי מרדכי פורגמנסקי זצ"ל, אחד מגדולי הדור בצרפת, על מנת לשאול אותו מה ניתן לעשות במצב שכזה. איך מודיעים זאת למסכנה? אין לה כלום בחיים זה מה שנשאר לה, מה אומרים לה?

רבי מרדכי אשר שמע את הדברים אמר בזו הלשון "כשהגברת נגיע לבנין תאמרו לה בשמי שלא תוציא מפיה מילה אחת של צער וטרוניה, ושלא תיקח ללב, כי זו כפרה, ואם היא תעשה כך בעזרת ה' בזכות זה היא תזכה השנה לילד". והנה, כשהגיעה האישה לבנין וראתה שריפה והמולה רבה סביב ביתה, הבינה כי ביתה – רכושה היחיד שנשאר לה אחרי השואה – היה למאכולת אש, שעות ספורות קודם השבת הקדושה. האישה נשברה לחלוטין לאור המראה הקשה, אך אז רצו אליה השכנים ובישרו לה את דברי הרב פורגמנסקי "הרב אמר כי אם תצליחי לקבל זאת באמונה ככפרה ולא תוציאי מפוך שום מילת צער או טרוניה, תזכי בשנה הבאה לילד בעזרת ה' יתברך". היה זה ניסיון נורא ואיום. אשה גלמודה שעברה את כל סבל השואה האיומה, וכתה גם ביתה הולך כליל. היא עמדה עם דמעות בעיניים, אך לא הוציאה מילה אחת לרעה, היא רק אמרה "ה' נתן ה' לקח יהי שם ה' מבורך" ולא הוסיפה מאום. מבהיל!

הפלא הגדול, שכיום ישנו אדם ששמו רבי נפתלי זילברצווייג שליט"א, שהוא מספר את הסיפור הזה, אך הוא מוסיף פרט מצמרר "רבתי, לאחר שנה אכן נולד לה בן. ואם תרצו לדעת מי הבן, אז דעו לכם, אני הבן שלה, ועוד משהו אני רוצה לספר לכם, יש לי עוד אחות, שנולדה אחרי אותה כפרה. ולמרות שעל פי הטבע לא יכלו הורי לזכות בילדים אחר השואה, אך בזכות שאמי קיבלה זאת באהבה היא זכתה לכפרה הזו ונושעה בילדים". זה סיפור על אשה שנשארה שלימה עם ה'.

אולי עכשיו אפשר להבין, שכשהאדמו"ר ר' יואל טיטלבוים זצוק"ל, היה צריך לנסוע לתקופה ארוכה, תלמידיו חששו מאוד לגורלם ללא רבם ושאלו אותו מה יעשו בעת צרה שיצטרכו לישועה או לברכה? אמר להם הרב "תחפשו לכם מישהו שיש לו כוונה על היד של מספרים (שהיו חורטים ליהודים בשואה) והוא מניח תפילין, תתנו לו את הפתק שלכם הוא כבר יצליח למשוך לכם ישועה". "איך?" שאלו בתמיהה. אמר להם הרב "אדם שראה את כל הזוועות ועדיין נשאר שלם עם תפילין על הראש שלו, הוא יכול הכל". שבת שלום עם ישראל! אפרים שרביני.

הפלא והפלא

הפלאות הבריאה

אחיי מאין אתם

שבת

שלום לכל הקוראים היקרים. והשבוע, שיגרה. האהוב הקהל (שהוא אני במקרה), הולך לערוך מסע קניות. על פניו, זהו נראה מסע פשוט ורגיל ביותר. אך מאחוריו, לפי דעת גדולים, מסתתרת תורה שלימה. יש כמה סוגי עורכי קניות. האחד- הזוג המסוכן. זוג שהולכים יחדיו לקניות, בלי רשימה מסודרת וכרטיס אשראי. השני- הזוג החכם. זוג שהולך עם רשימה, כסף מוזמן וזמן מוקצב. השלישי- הזוג המתאבד. בעל ששולח את אשתו לקניות לבדה, בלי רשימה, עם הוויזה של העסק, (עם האוטו החדש) ועם חברה 'טובה'. האחרון והחכם ביותר- בעל שהולך לבדו, עם רשימה מסודרת, ובידו לא יותר מ-500 שקלים. אני בטוח שהאחרון, זה המתכון המוצלח ביותר. לא עושה בעיות, מביא מה שאומרים לו, בקיצור, בעל למופת.

אז נתחיל בגפילטע. משמעות השם גפילטע-פיש ביידיש הוא דג ממולא. לוקחים דג קרפיון (אצל אחינו המרוקאים קוראים לו דג יח'י' אולי על שם השרשרת, אבל בכל מקרה הוא דג מת), וממלאים אותו בבשר דג קרפיון טחון ומבשלים בציר הדג (נשמע פענטסטי). את הדג פורסים לפרוסות יפות, מעטרים בפרוסות גזר ומגשישים עם חזרת הנקראת בפי העדה 'חרייך'. את הגפילטע, נוהגים לאכול בשבתות וימים טובים והכי מהודר, בפסח ובראש השנה.

ונעבור ליהדות אשכנז, ממש ברקע כללי. יהדות אשכנז היא שמן הכולל של עדות יהודיות החולקות מסורת משותפת, שמקורן במרכז אירופה. מאפייניה המשותפים של יהדות אשכנז היו בעיקר סידור התפילה שלה נוסח אשכנז, ואחריו הגיע סידור ה'ספרד' החסידי והתפשט ברוב התפוצות. "אשכנז" מוזכרת בתנ"ך מספר פעמים, הן כאשכנז בנו של גומר, בנו של יפת בן נח. משהחלו היהודים האשכנזים לנדוד ממערב למזרח אירופה, התרחבה תפוצתם הגאוגרפית של האשכנזים, והמונח "אשכנז" חל על כל דוברי היידיש, שנהגו לפי המסורת ההלכתית האשכנזית והתפללו בנוסח אשכנז. ישנה אסכולה במחקר הגנטי שתוענת, כי אין מוצא כלל האשכנזים אחד, לדברי החוקרים הללו, ישנו הבדל ברור בגנים של האשכנזים במזרח אירופה אל מול האשכנזים במרכז אירופה. אולם ישנם חוקרים הטוענים כי מחקריהם מצביעים על כך שהמזרחיים הם ברובם צאצאים למהגרים מן המערב, שהגיעו לפולין וסביבותיה ואז התבדלו גנטית מיתר האשכנזים, בגלל שיעורי הצלחה גבוהים ותנאים פוליטיים, כלכליים וחברתיים טובים יותר, וכן תמותות תינוקות נמוכה במיוחד, ונישואים מוקדמים. על פי שיטה זו, לאשכנזים מזרחיים ומערביים מוצא משותף, וההבחנה התרחשה בהמשך.

יכול להיות שעליו על סקופ בזכות צנצנת הגפילטע!! אבל מה זה משנה, כולנו, בני איש אחד נחנו. איזה עם יפה יש לנו ישתבח שמו. מנהיגים- בלי סוף, מקורות- מפה ועד להודעה חדשה, אך הדבר החשוב ביותר, לכולנו אבא אחד שבשמיים. והיי רצון, שכל הישבים בגולה, יזכה אותם הקדוש ברוך הוא ישתבח שמו לעלות לארץ הקודש במהרה בימינו ואמרו אמן. ממני, אוהבכם, אברהם נונוביץ.

אז לאחר שלמדנו על סוגי הקונים, אשמח לשתף אתכם מה קרה לי בסופר המפתח. יום רביעי, שעה 22:48 בדיוק, הגעתי לחנות הססגונית ולקחתי עגלה עמוקה (עוד טריק שיווקי, העגלה עמוקה מהרגיל, והיא פשוט תגרום לכם להרגיש שהיא ריקה ואתם רק תחפשו במה למלא אותה). פתחתי את רשימת הקניות אשר הכינה לי נוות ביתי, ואט-אט נמחקים להם מוצרים מהרשימה. לקראת סוף הרשימה, שמתי לב ששכחתי כמה דברים ממחלקת השימוורים. הגעתי לאזור השימוורים והכל ססגוני. קופסאות מפה, צנצנות זכוכית, והכל עם תאריך תפוגה לקראת 2089. נו נו. עברתי מדף אחרי מדף ולא נחת, עד צנצנת שאהבה נפשי. 'פטיסיון' מוחמץ עם עליי שמיר זה עונג שבת של ממש, אך לצערי הוא נמצא במדף העליון ביותר.

היופי ואני מסתדרים מעולה, אך לצערי גובה זה לא הצד החזק שלי. ניסיתי לבקש מעוברים ושבים שיעזרו לי, אך כולם עם אותה תשובה, אנחנו מפחדים להפיל את הצנצנות שלי. לפתע, הגיע עובד הניקיון, אחמד גילדה והניח את המטאט ליד המדף המדובר. תוך שניות, קראו לו בדחיפות, והוא רץ מהר לשמע הרמקול. מה שהוא לא שם לב, זה שהוא השאיר את המטאט וקופסת הקרטון, ממש סמוך למדף שבו אני צריך עזרה. חשתי ולא התמהמהתי, לקחתי את המטאט של מר גילדה היקר, והתחלתי לנסות להוריד את הצנצנת שלי. בין רגע, מעדתי. מקל המטאט, ממש כמו סופה, העיף את כל הצנצנות לאוויר. קולות נפץ עזים נשמעו באזור המוחמצים והביטחון כבר פה. 44 צנצנות של 'פטיסיון' מוחמץ נשברו כלי, ואילו לעומתם, 73 צנצנות גפילטע פיש משומר (מששת ימי בראשית) התפוצצו אף הם. זק"א, מדי"א, 'הצולה', כולם הגיעו לצפות במחזה המפחיד ולפנות ניצולים. לא ידעתי מהן הצנצנות החזקות ההן, אך מה שכן, הריח- 'נהדר'.

שאלתי את אחד העובדים בסופר, זאב טייטלביים מה זה הצנצנות הללו. הוא הסביר

הלכות לבין הזמנים

ומכל מקום **לגבי ברכות** (דין ברכת המזון יבואר בסמוך), אין לברך כשאינו חובש כיפה לראשו, כמבואר בשולחן ערוך (צא" סעי'ג. ואף שיש בזה כמה מקורות בשולחן ערוך, הסיק ביבי"א ח"ו סי' טו' כ"ל). **ועוד מובא באחריו** שאינו מועיל להניח ידו על ראשו, אמנם מועיל שחברו יניח ידו עליו. ולגבי גילוי הגוף, אף שמעיקר הדין אין איסור (כל שנמצא בבגד מהודק ואין לבו רואה את הערוה), וטוב להחמיר כשאפשר ויכול להניח מגבת. **אמנם לגבי ברכת המזון** כשגופו מגולה עדיף שיתלבש קודם ברכת המזון ויברך כשהוא מלובש. ואם אי אפשר לו יכסה עצמו במגבת עד כמה שאפשר ויברך בכיסוי ראש (ילקו"י שם).

האם מותר למלא נטלה ממי הים וליטול ידיו לסעודה כדן, והאם מותר להטביל ידיו בים? והאם יש חילוק בין סוגי הימים והנהרות?

לענין מילוי כלי, ישנו חילוק בין מים מתוקים כמו בכנרת למים מלוחים כמים שבים התיכון. והוא על פי המבואר בשולחן ערוך (סי' קס סעי'ט), שמים לנטילת ידיים לסעודה, צריכים להיות ממים הראויים לשתיית כלב, ואם לא ראויים, פסלום חכמים לנטילת ידיים. ולכן, הרוצה למלאות כלי וליטול ידיו כדן, אם הוא מי כנרת שמימיה מתוקים, יכול לעשות כן. אמנם אם הוא ים התיכון, אינו יכול לעשות כן [כן מבואר באחר' ע"י ילק"י שם סעי'ח]. ולגבי טבילת הידים מבואר גם בשולחן ערוך (שם) ובפוסקים, **שיכול להטביל ידיו אף בים במימיו מלוחים**. ולכן בין בכנרת בין בים התיכון יכול להטביל את הידיים. ולדעת השולחן ערוך (סי' קנט סעי'כ), מברך על נטילת ידיים (ולא על טבילת ידיים).

כתב החכם האדם: **"בְּכָל דְרִכְיָךְ דַּעְהוּ וְהוּא יִישֵׁר אֶרְהִיךָ"** (משלי ג ו). בפסוק זה מובא כל הסייעתא דשמיא שאדם יכול לזכות לה בזמן שיוצא הוא ומשפחתו לפוש ולנוח, בין לענין ההנאה מהטיול (או שיעברו הדברים עם הרבה מניעות ועיכובים) בין לענין השכר שיזכה על אותו הטיול, שאם יכוין אותו למנוחה כדי להמשיך לעבוד את בוראו בתוך בריאות הגוף והנפש, וינצל את הזמן להתייחס למשפחתו וילדיו, יזכה לשכר גדול על כל רגע ורגע. ודברים אלו מפורשים בדברי רבנו יונה בפירושו על הפסוק: **בכל דרכיך דעהו**: שיהיו כל מעשיך לשם שמים, ובתחלת כל מעשה, תשיב אל לבך אם יש דרך עון אשר חטא במעשה ההוא, ואל תעשנו עד שיתברר לך כי הוא רצוי לפני השי"ת. **ויישר אורחותיך**: מלבד השכר הגדול במדה הזאת, הנה המעשה יצליח.

בימים אלו מצוי מאד שהולכים להחליף כוחות בים ובבריכה (כמובן במקומות נפרדים) ונמצאים בגילוי גוף וראש. ועולים כמה שאלות:
א. האם צריך בכל פעם שיוצא מהמים לחבוש הכיפה ולהתלבש?
ב. כאשר רוצים לברך ברכת מזון או ברכות הנהנין על חטיפים, פירות, שתיה וכדומה - האם מותר לברך בגוף מגולה והאם יש חילוק בין ברכת המזון לשאר ברכות? **ג.** האם צריך מהדין להניח כיפה לראשו?

תשובה: מובא בספרים בשם הגר"ח קנייבסקי, שלא לילך על חוף הים בגילוי ראש ורק בתוך הים מותר. אמנם בילקוט יוסף (השכמת הבוקר סי' ב' סעי'ז), שם הביא דברי הגר"ח קנייבסקי, וכן הובא בפסק"ת סי' ב' כתב להקל מעיקר הדין ומלמד זכות על הנוהגים כן, כיוון שהוא מקום רחיצה. אמנם אם יוצאים לפוש מן הראוי והנכון לחבוש כיפה. אך אין לגעור במי שאינו עושה כן (שם).